

Z. Drukami kosztuje w prenumeracie: Bez pocztu: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztu: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Część nieurzędowa.

(Kwestya szkolna.) Dokończenie artykułu *Krakauer Zeitung*. Resztę artykułów nie mają ze sobą ścisłego związku, każdy bowiem numer inny ma przedmiot na celu. Artykuł XXI. odmawia Niemcom zdolności wychowywania polskich dzieci. Pod tym względem odwołać się musimy do spostrzeżeń naszych co do nauczycieli niemieckich w szkołach polskich, i to jeszcze dodać musimy, iż wiele domów szlacheckich stara się dla swoich dzieci o guwernerów Francuzów, którzy nie mogą mieć takiego interesu dla swych elewów, jak nauczyciele austriacy, pochodzący z pokrewnionych słowiańskich szczepów, i dlatego bliżej serca polskich uczniów będący, jako należący do jednej wspólnej *austriackiej* ojczyzny, liczba zaś tych nauczycieli w Galicyi zapewne większa jest, jak liczba nauczycieli czysto niemieckich.

W numerach XXIII. i XXIV. mówi autor o suplentach na gimnazyach galicyjskich. W Galicyi czuć się dał od dawna brak dobrych nauczycieli. Tej jedynie okoliczności przypisać to można, iż w gimnazjum tarnowskim od roku 1855 wiele przedmiotów wykładane były przez nauczycieli języka polskiego nie znających. W roku 1855 gimnazjum to straciło trzech nauczycieli i nie można im było w Galicyi wynaleźć zastępców. Braku tego nauczycieli *Czas* nie zaprzecza, lecz znów rząd za to czyni odpowiedzialnym. Główną podstawą tego podejrzenia rządu jest niestale położenie suplentów. Jak wiadomo suplent pobiera 66% pensyi do stałej posady nauczyciela przywiązanej. *Czas* przemawia za całą pensyą, ponieważ jak twierdzi, suplent tę samą służbę pełni co rzeczywisty nauczyciel. Nie możemy się na to zgodzić ażeby młody suplent nie posiadający dostatecznych wiadomości fachowych, bez pedagogicznego doświadczenia i metodycznej rutyny, to samo pełnić miał co doświadczony i w służbie swej osiwiślały nauczyciel. Autor snąc zapomniął o zdaniu: *si duo faciunt idem, non est semper idem.* Wiadomo nam zaś jest, iż władza szkolna stara się o wykształcenie galicyjskich nauczycieli, i że żaden rząd nie postępuje z taką hojnością, jak austriacki, kiedy każdy inny sługa państwa poczyna swą służbę od edukum 315 zł., suplent gimnazyalny pobiera przynajmniej 441 zł., a jeżeli pełni obowiązki z zadowoleniem swych przełożonych, to po kilku latach wysyłany bywa kosztem rządu, to jest z pozostawieniem go przy nabieraniu pensyi suplenta, na uniwersytet, gwoli temu, ażeby mógł złożyć egzamin nauczycielski. Zdolniejsi suplenci, zgłaszający się zaraz do egzaminu, dostają wynagrodzenie kosztów podróży, lub subwencye pieniężne pod innym tytułem, co wszystko zmniejsza brak drugiej komisji egzaminacyjnej w kraju. Wszakże wszystko to autorowi nie wystarcza. Dążność jego ku wznieceniu nienawiści ku rządowi i jego organom, wykazuje się jawnie w artykule XXVII. Tu stawiona jest pod pręgierzem komisya egzaminacyjna w Krakowie, ponieważ kilku żydom pomimo niedostatecznej znajomości języka polskiego świadectwa dojrzałości wydała. Jeżeli autor zna dokładnie postępowanie komisji egzaminacyjnej, to niechaj że nam powie, czyli i innym abiturientom nie udzielono świadectwa dojrzałości pomimo niedokładnej znajomości języka niemieckiego, lub innego jakiego obowiązkowego przedmiotu. A jednak nie wpadło mu na myśl uzalania się, iż ządania zmniejszono, i jest niebezpieczeństwo uspienia duchowych sił młodzieży. Tylko pod względem języka polskiego ma być największa surowość, chociaż znajomość języka polskiego w Galicyi każdy własną pilnością łatwo nabyć może.

Musimy jeszcze wspomnieć o edykcie ministeryalnym w numerze 28. tak ostro skrytykowanym. *Czas* znajduje niekonsekwencyę w jego redakcyi, gdyż ministeryum z jednej strony przystaje na wniosek nauczycieli wyższego gimnazjum krakowskiego wykładania nauk matematycznych i fizycznych w języku polskim, z drugiej zaś strony zgromadzeniu nauczycieli wyrzuca, iż poszło za naryskiem stronnictwa agitacyjnego. Nie znamy wprawdzie treści edyktu, nie możemy zatem oceniać go właściwie, zdaje nam się jednak, iż raczej postępowanie zgromadzenia nauczycieli, nizeli ministeryum o brak konsekwencyi posądzić można; bo toż samo zgromadzenie nauczycieli zrobiło w roku 1854 i podało wniosek, ażeby przedmioty powyższe w języku niemieckim wykładane były. Gdy zaś wniosek wykładania w języku polskim przypadł właśnie w czasie stronnicych agitacyj, przeto ministeryum mając przed oczyma motywą do wniosku z roku 1854, w wniosku z roku 1860 raczej nacisk agitacyi, nizeli wyraz rzetelnego przekonania zgromadzenia nauczycieli upatrzeć musiało.

Kończymy na tem odpowiedź naszą na nieprzyjazne artykuły *Czasu* o kwestyi szkolnej w Galicyi, dodając jeszcze, iż jeżeli władze szkolne zmuszone się widzą do niejakiego pokrzywdzenia języka polskiego jako wykładowego, czynią to jedynie ze względu na organizacyę wszystkich władz i urzędów, które dokładnej znajomości języka niemieckiego wymaga. Państwo ma prawo i obo-

wiązek w obec ludności wystarania się o zdolne organy sądowe i administracyjne, państwo wypełnia to prawo i ten obowiązek względem uczących się, bo tylko na tej drodze młodzieży szkolnej przyszła egzystencya zapewniona być może. A gdy młodzież polska zwykle i codziennie polskiego używa języka, i żadnej nie ma sposobności dostatecznego ćwiczenia się w języku niemieckim, przeto wypada, ażeby dla dopięcia tego celu niektóre przedmioty w języku niemieckim wykładane jej były. Zdanie to podziela ja rodzice i opiekunowie uczącej się młodzieży, czemu *Czas* w art. XXIII. nie zaprzecza, labo upatruje w tem słabość rodziców o przyszłość dzieci, i zarzeka im zbyt wielki wzgląd na materialne korzyści. Jeżeli zaś *Czas* przyszłość materialną młodzieży wyższym względem poświęcić pragnie, to właśnie studyum języka niemieckiego gorąco zalecać jej powinien, jako języka celującego bogactwem słów, silnego rozwojem, szczytne go przez literaturę. Słieszne produkta duchowe Niemców spowodowały już wielu polskich uczonych do przeniesienia tych skarbów do polskiej literatury, a nawet nie pomnę Jana Nep. Kamińskiego, wielki poeta Mickiewicz natchnienie z nich czerpał w *Nowym roku, w Dan Karlosie, w Wezwaniu do Neapolu, Rękawicze, Podróżnym* i niektórych fragmentach *Dziadów*. W końcu to jeszcze dodać musimy, iż autor więcejby się zasłużył ziomkom swym i młodzieży, gdyby miasto nadużywania swego pióra ku rozsiewaniu w sercach młodzieży nieufności do rozporządzeń władzy szkolnej, ku osłabieniu chęci do nauk i szerzenia nieukontentowania w kraju, mądrze i z umiarkowaniem, sine ira et studio, jak to sam przyrzekł, spostrzeżenia swe i projekta reform do publicznej podał wiadomości. Rząd nie odmówiłby wysłuchania słusznych życzeń i zadość uczynienia rozsądnym żądaniom.

Monarchia Austriacka.

Lwów, 1. marca. Na obchód rocznicy zgonu ś. p. C sarza Franciszka I. było w rz. kat. kościele katedralnym uroczyste nabożeństwo żałobne, na którym byli obecni szefowie wszystkich władz cywilnych i wojskowych i liczne zgromadzenie z wszystkich klas ludności.

Lwów, 28. lutego. (Posiedzenie rady miejskiej z 3. lutego.) Posiedzenie rady miejskiej na dniu 3. b. m. rozpoczęło się o godzinie 6. wieczorem pod przewodnictwem burmistrza p. Krocbla. Członków obecnych było 70, między tymi także radni izraelicy.

Po odczytaniu i przyjęciu protokołu z przeszłego posiedzenia, oznajmił *przewodniczący* zgromadzeniu, że sprawozdawca statutu miejskiego radny dr. Rajski niemoże dla słabości referować dalszego ciągu projektu, i wniósł przeto, by zgromadzenie przyzwoliło wziąć na porządek dzienny sprawy zaległe z dawnego porządku dziennego.

Po przychylnem oświadczeniu się rady miejskiej przedłożył *przewodniczący* prośbę hrabiny Maryi Alfredowej Potockiej, przełożonej komisjety pamiątek narodowych w Żółkwi, by rada miejska dozwoliła wyprawić na fundusz restauracyi tych pamiątek w sali radnej gmachu ratuszowego loteryę fantową w dniach 27. i 28. lutego i 1. marca r. b., i na ten cel salę wraz z oświetleniem użyczyć. Zgromadzenie przyzwoliło na to jednogłośnie bez dyskusyi.

Następnie podał *przewodniczący* do wiadomości rady miejskiej, że prośba gminy miasta Lwowa o skompletowanie gimnazjum polskiego została już pod dniem 23. stycznia r. b. do Wiednia przesłaną.

Radny p. *Madejski* zdawał ostateczny raport komisjety w sprawie wydzierżawienia akcyzy imieniem gminy, i wniósł przy tej sposobności, by zgromadzenie poleciło delegatowi wysłanemu do Wiednia w sprawie gimnazjum popierać także sprawę wydzierżawienia akcyzy, a oraz by z tymi delegatami udał się niezwłocznie także p. burmistrz z sekretarzem rady panem Krechowickim dla zdjęcia planu zarządu i poboru akcyzy w miastach Graeu, Pradze i Bernie celem zaprowadzenia jak najlepszej administracyi we Lwowie. Zgromadzenie przyjęło ten wniosek jednogłośnie wyznaczając na kosztą podróży dla burmistrza i sekretarza stosowną kwotę.

Sprawozdawca radny p. *Doliniański* wniósł imieniem sekeyi II., ażeby Rada uchwaliła pensyonowanie adjunkta leśnictwa Jana Kiesel i ogłoszenie konkursu na tę posadę, którą tymczasowo objął nadleśny Józef Kiselka. Wniosek ten został przyjęty.

Sprawozdawca radny p. *Gębarzewski* wniósł imieniem sekeyi IV., ażeby pani Karolinie Hubel, której posada akuszerki miejskiej zwinięta została, przyznała Rada emeryturę w rocznej kwocie 105 zł., co też zgromadzenie uchwaliło.

Na wniosek sekeyi V. (sprawozdawca radny p. *Jabłoński*), uchwaliło zgromadzenie jednogłośnie nadać opróżnioną posadę pomocnicy nauczycielki przy szkole parafialnej u św. Antoniego panie Paulinie Tebioco z roczną płacą 150 zł. i 30 zł. dodatku na mieszkanie.

Na wniosek sekcji V. (sprawozdawca radny x. *Ostrowski*) uchwalono jednogłośnie bez dyskusji utworzyć paralelne klasy przy szkole wzorowej, a oraz wyrazić naganę referentowi magistratu, który odnośnie wezwanie konsystorza dopiero po 3 miesiącach przedłożył sekcji.

Na wniosek sekcji III. (sprawozdawca radny p. *Selaski*) uchwalono bez dyskusji wydać byłemu przedsiębiorcy czyszczenia ścieków publicznych p. Jędrzejowi Huk kaucję 100 zł.

Sprawozdawca radny p. *Madejski* wniósł imieniem sekcji V., ażeby gmina miasta była w komisji ubogich reprezentowana przez dwóch z grona Rady wybieranych delegatów, i żeby magistrat zawiadomił o tej uchwale powołaną komisję. Wniosek ten przyjęto jednogłośnie.

W końcu zabrał jeszcze głos radny p. *Jabłoński*, i zwracał uwagę zgromadzenia na niemily ustęp w ostatnich publikacjach co do poboru wojskowego, który przyrzeka nagrodę 24 zł. od głowy za każdego zbiegłego i przytrzymanego popisowego, żądając opuszczenia na przyszłość tego ustępu, na co zgromadzenie jednogłośnie się zgodziło.

Na tem skończyło się posiedzenie o godzinie 9 wieczorem.

Czerniowce, 25. lutego. (Z sejmiku krajowego.) Na dzisiejszym posiedzeniu prezydujący oprócz kilku petycji podaje do wiadomości rezultat wyboru pana Aleko Popowicza z wielkich posiadłości. Następnie wspominał, że uchwałę, wysokiej izby względem obchodu rocznicy konstytucji z radością przyprowadzi do skutku, i że adres z wyrazem lojalności jest już w drodze do Wiednia, tudzież, że według odezwy Jego Excelencyi biskupa bukowińskiego tenże będzie sam celebrował na nabożeństwie, i wyda stosowne rozporządzenia do całej diecezji. Na porządku dziennym znajdowała się ostateczna instrukcja, dla wydziału krajowego. Ponieważ do debaty jeneralnej nikt się nie zgłosił, przystąpiono niezwłocznie do debaty specjalnej i 43 §§. instrukcji przyjęto z bardzo małymi zmianami, powiększonej części stylistycznymi. Jeden tylko §. 20, który mówi o wpływie wydziału krajowego na szpital, był powodem dłuższej debaty, w której brali udział deputowani: Alth, br. Petrino, szef kraju i sprawozdawca dep. Symonowicz. Ten ostatni bronił wpływu wydziału dając za przyczynę, że fundusz krajowy udziela znaczne sumy na utrzymanie szpitalów, a organa zawiadujące nim zajmują się także kontrolą. W końcu wniosek wydziału krajowego uzyskał większość. Na przyszłym posiedzeniu nastąpi trzeci odczyt instrukcji, i debata nad przepisami służbowymi, nad stanem i płacą urzędników i sług.

Wiedeń, 28. lutego. (Wiadomości pobieżne.) Najjaśniejszy Pan zwiedzając tutejszy c. k. dom sierot raczył przeznaczyć dla tegoż dar w sumie 400 zł. z poleceniem, aby były użyte dla wychowawców na niektóre rozrywki przy wycieczkach w dnie rekreacji.

Arkysiążę Franciszek Karol udaje się do Pragi w odwiedzinach Ich cesarskich Mości cesarza Ferdynanda i Jego małżonki.

Minister stanu Schmerling powrócił z Pragi wczoraj popołudniu. *Volksfreund* zapewnia, że mianowanie internuncjusza apostolskiego Msgr. de Luca, kardynałem, ma nastąpić niewątpliwie na przyszłym konsystorzu. Następca Msgra de Luca, ma być jednocześnie nuncjusz brazylijski Msgr. Falcinelli.

(*Sprostowanie o dziennikach rosyjskich.*) *Jeneralna korespondencya* pisze: Odnośnie do ocenionych należycie twierdzeń *Inwalida ruskiego*, osoba znająca stosunki, zwraca naszą uwagę, że dziennik rzeczony nie ma żadnego związku z rządem rosyjskim i żadnej pretensji uchodzenia za dziennik półurzędowy. Dwa są tylko dzienniki, które reprezentują myśl rządu, a to (francuski) *Journal de St. Petersbourg* organ ministerstwa spraw zagranicznych, i *Severnaja poczta* (poczta północna) organ ministerstwa spraw wewnętrznych.

(*Wpływ broszury „kwestya wenecka.“*) W Turynie pisze *G. C. aus Oe.* wyszła nowa broszura polityczna pod tytułem „kwestya wenecka“, której autor podpisał się pseudonimem: *Cosmosilo* (przyjaciół świata), ma zaś należeć do tak zwanej parlamentarnej większości w izbie turyńskiej, sprzyjać ministerstwu tamtejszemu, i być nader bliskim króla Wiktora Emanuela. Broszura ta rozbiera praktyczną ideę rzec się na zawsze posiadania Wenecji, i wejść na nowo w układy z Austrią, aby z temże mocarstwem stipulować traktat, któryby na zasadzie stosunków przyjazno lojalnych, postawił Włochy w możności uwolnić się od niedogodnej i według najnowszych pretensji gabinetu paryskiego coraz bardziej cisnącej opieki francuskiej. Według *Giornale di Verona* idee broszury coraz więcej zyskują przystępu nawet u przywódców opozycji lewej strony parlamentu turyńskiego a pan Petrucelli della Gattina jeden z najgłówniejszych członków tej opozycji ma zamiar przy sposobności otwarcia rady państwa udać się do Wiednia, i zabrać znajomość z najznakomitszymi mowcami i politykami obudwu izb.

Niemcy.

Berlin, 26. lutego. (Wieści o kryzys ministerjalnej w Berlinie.) Najwyraźniejsze zaprzeczenia nie zdołały przytłumić wieści o kryzys ministerjalnej. Dotąd jeszcze mniemają, iż takowa chociaż dziś może już nie istnieje, jednak przez kilka dni egzystowała. Następujący artykuł dziennika *Nordd. Allg. Ztg.* wykazuje, jak ministerjum samo na obecną sytuację się zapatruje:

„Od kilku lat przyzwyczajano się do lżenia zewnętrznej polityki Prus; może nie zupełnie bez powodu. Od niejakiego czasu politykę tę owiało świeższe życie, i wnet nastąpiły sukcesy. Gdy przy rozprawach nad adresem mowa była o tem co rząd obecny zdziałał w Hesji elektoralfnej, i jak sobie postąpił względem Austrii w obec projektu delegowanych, p. Sybel oświadczył, iż ministerjum powinność swoją tylko uczyniło i na wdzięczność nie zasługuje. Od tego czasu polityka nasza nowe sukcesy odniosła. Powstanie polskie, które w pierwszych tygodniach wielkie przybrało rozmiary, jest teraz już złamane i prawie stłumione. Jest złamane bez pośrednio przez meztwo wojsk rosyjskich, pośrednio zaś przez energiczne wystąpienie rządu pruskiego i oświadczenia, iż przeciwko powstaniu działaczą zamyśla. Tym sposobem dwie rzezyz do pięte zostały. Wojsku rosyjskiemu zapewniona jest wszechstronna bazyz operacyjna, co stawia go w możności działania wewnątrz Polski tak jak okoliczności wymagać będą. Z drugiej zaś strony odcięto powstaniu w skutek postawy Prus wszelką pomoc z zagranicy; nie tylko że ludzie i broń przechodzić nie mogą, lecz wrzenie moralne daleko jest ważniejsze. Od chwili bowiem jak się dowiedziano, że Prusy postanowiły wystąpić przeciwko insurekcji, o ile interesom ich zagrazać będzie, całą swoją armię, poznały komitety rewolucyjne po całej Europie rozgałęzione, iż powstanie sukcesu mieć nie może. Od tego czasu udało się wprowadzić kilku szaleńców do Polski, lecz kierownicy ruchu uznali, iż powstanie jest stracone.

Naprzeciw tego sukcesu naszej polityki stoi postępowanie opozycji w izbie deputowanych i w prasie dziennikarskiej, które czasami śmiesznie a czasami smutnie wydawać się musi.

Królestwo Polskie.

(*Doniesienia o powstaniu.*) *Dziennik Pow.* pisze:

Oddział wojska, zostający pod rozkazami pułkownika Schilder-Schuldner, po zniszczeniu buntowników pod Krzywoszącem, rozpoczął ściganie tej bandy, jak również i innych, które podług wiadomości zebranych przez pułkownika, nadeiwały z różnych punktów, celem wzmocnienia bandy Mierosławskiego. Dnia 9. (21.) lutego wojska wykryły tę bandę, liczącą 1000 ludzi, w lesie blisko wsi Trojaczki (leżącej na południu miasteczka Piotrkowo w powiecie Włocławskim). W skutek silnego ataku, buntownicy zostali wyparci z lasu, a następnie na przestrzeni 20 wiorst byli ścigani bezprześcannie przez 8 godzin w kierunku jeziora Gopla. Banda zupełnie rozbita została; buntownicy rozpięcheli się w różnych kierunkach, rzucając broń swoją; zabito im przeszło 100 ludzi, a 32ch ujęto.

Pomiędzy żołnierzami jest 3ch rannych.

(*Wiadomości o powstaniu.*) Z Kalisza piszą pod dniem 22go lutego do *Jener. Kor. austr.*: Wczoraj jenerał Brunel wysłał trzy kompanie piechoty, szwadron huzarów i sotnię kozaków z czterema działami do Koła, które to miasto powstańcy osadzili. W Kaliszu zostało 2500 ludzi. W Brzeżanach, o cztery mile od Kalisza, pokazala się banda insurgentów. Rosyane mają w Koninie 2000 ludzi piechoty, 500 ludzi straży granicznej, rotę huzarów i jedną baterję. Most nad Wartą spalony został nie w Koninie, lecz w Kole.

(*Zajście w Ulanowie.*) *Jen. Kor.* otrzymała telegram z Warszawy, według którego jenerał Chruszczew dowodzący w gubernii Lubelskiej, nie miał do 24go b. m. żadnej wiadomości o zaszlem w Ulanowie naruszeniu granicy austriackiej. Jakkolwiek ta wiadomość nie zaprzecza prawdziwości faktu, dowodzi jednak, że przekroczenie granicy nie nastąpiło z wyższego rozkazu, lecz mogło być uchyleniem organów podrzędnych. To potwierdza, że wypadek był mniejszej wagi.

Rosya.

(*Szerzenie się powstania na Litwie.*) Według biuletynów, które kuryer Wileński z dn. 10. lutego w urzędowej części swej zamieścił, powstanie rozszerzyło się po całym pasie kraju, puszcze białowieżką otaczającym. Blizsze szczegóły o tem są następujące: Telegram z Wilna z dn. 10. lutego doosi, iż banda powstańców z 200 ludzi złożona, wpadła w nocy do Pruzar, zrabowała kasę, komendę inwalidów wyгнаła, więzienie otwarła i 9 aresztantów uwolniła. Inwalidzi bronili się mężnie, dziwieńciu z pomiędzy nich zabito a trzech raniono. Po tym napadzie powstańcy zwrócili się do Kobrynia. Jenerał Nostiz kazał ścigać tych powstańców. Ze wszech stron nadchodzą skargi ludności wiejskiej na właścicieli ziemskich i duchowieństwo, iż go do powstania wciągnąć usiłują. Z dzisiejszym dniem ogłoszono wszystkie obwody gubernii Wileńskiej w stanie oblężenia. Dnia 8. i 9. lutego jenerał Maniukin był we wsi Czertojewie, dla zaprowadzenia jakiegokolwiek porządku w kraju, w którym powstańcy przez dwa tygodnie panowali. Wojsko zwróciło się potem ku Bielskowi. Dnia 11. lutego nadeszła wiadomość, iż w Orle pokazala się banda powstańców z 300 ludzi złożona, która do Królestwa Polskiego się weisnęła, a następnie, iż we wsi Bystre, w powiecie brzeskim, druga banda o 500 ludziach się pokazala, w skutek czego jenerał Maniukin wysłał z Bielska do Bocek pięć kompanii piechoty i 60 kozaków z dwoma działami pod dowództwem jenerał-majora Egerta z rozkazem, ażeby powstańcom drogę odcięto lub tak długo ich ścigano, aż zupełnie zniszczeni zostaną.

Księstwa Naddunajskie.

(Kontraprojekt adresu przyjęty.) Z Bukaresztu donoszą do *Jener. Kor. austr.*, iż kontraprojekt adresu 63 głosami przeciwko 48 przyjęty został.

Kronika.

(Znieważenie straży ogniowej i strzał.) Przedwczoraj po południu pomiędzy godziną 3. a 4. szeregowiec z pułku piechoty Areyksięcia Ferdynanda odbywał straż w dziełznie tutejszego kryminalu, podczas gdy aresztowani przechadzali się; na murze i na strychu sąsiedniego domu nr. 735¹/₄ zebrała się pewna liczba osób; a gdy te pomimo kilkakrotnego wezwania, aby przestały z więźniami rozmawiać nie tylko tego nie zaniechały, ale nadto szdyżły ze straży, żołnierz dał ognia, i zranił pewnego wyrobnika w prawą rękę. Rannego przeniesiono do szpitalu powszechnego.

(Samobójstwo.) W Trościańce obwodu kolomyjskiego, obwiesił się dnia 10. lutego włościanin tamtejszy Jurko Birczak, 56 lat liczący. Przy obdukcji oprócz znaków na szyi od sznura, dostrzeżono ranę w żołądku. Według opinii lekarskiej usiłowanie przebicia się i obwieszenie nastąpiło w sk tek stanu chorobliwego, i uprzykrzenia sobie życia. Obwieszony został pogrzebany w ziemi święconej.

(Pożar.) Dnia 24. lutego we wsi Kontach w powiecie Zmigrodzkim, wybuchł ogień w tamże znajdującej się hamerni, przyczem zgorzała część dachu.

(Doniesienie z Krakowa.) Gdy w toku rozpraw sądowych, pisze „*Krak. Ztg.*“, okazały się poszlaki przeciw księdzu Alojzemu Chojeckiemu zakonu OO. Reformatów o werbowanie i udział w powstaniu, zarządzono rewizję i aresztowanie tegoż. Wysłany urzędnik udał się dn. 27. lutego do przełożonego zakonu, i czekał półtorej godziny nadaremnie na powrót obwinionego, poczem kazał zawołać slusarza i otworzyć celę w obecności przełożonego, a następnie rozpoczął rewizję. Obwiniony przybył tymczasem i został fiak em odwiedziony. Doniesienie „*Zsasu*“, że przytem użyto asystency wojskowej, jest mylne.

W sobotę przed południem odbyło się u OO. Kapu ynów nabożeństwo żalobne za wszystkich w Królestwie Polskiem poległych.

Ostatnie wiadomości.

Lwów, 2. marca. *Jen. Kor.* z 28. z. m. podaje w obszernym artykule wstępnym główną ośnowę odpowiedzi Najjaśn. Pana na reprezentację komitatu Szolnockiego nadmieniając we wstępie, że odpowiedź ta wyrwie bez wątpienia zasadniczy wpływ na dalszy rozwój spraw siedmiogrodzkich, a tem samem pośrednio także na sprawę monarchyi. Dla braku miejsca nie możemy przytoczyć tu nawet główniejszych ustępów tej odpowiedzi, odkładając to do następnego numeru, a tymczasem nadmieniamy tylko z zakończenia jej, że życzeniem Najjaśn. Pana jest zwołać jak najprędzej sejm siedmiogrodzki, i że w tym zamiarze przedsięwzięto już kroki przygotowawcze z rozkazu Monarchy.

Z **Warszawy** otrzymaliśmy dziś dzienniki z 27. lutego. Urzędowy *Dziennik Pow.* z dnia tego przyniósł następujące znane już z telegramów wiadomości o walkach z powstańcami:

Dowódzca 3go batalionu Saperów, będąc zawiadomiony, że buntownicy znajdują się w Żelechowie, skierował się w d. 8. (20.) b. m. z 2ma kompaniami i 50ciu kozakami ku Górznu, Żelechowu i Woli Okrzejskiej. Doścignął buntowników w lesie Gutowskim i rozbił ich zupełnie zabijwszy im 150 ludzi i zabrawszy rzeczy z papierami, należąciami do dowódcy bandy.

Ze strony wojska jest 1 raniony, a kilku lekko od kos skałeczonych.

Trzy kolumny wojska pod dowództwem pułkownika Czengeri, podpułkownika Dobrowolskiego i majora Golubiew, atakowały w d. 12. (24.) b. m. Langiewicza w Małogoszczu, gdzie wiele band się połączyło.

Buntownicy zostali rozbici i ścigani byli do godziny 6 wieczorem; liczba zabitych jest bardzo znaczna. Buntownikiem zabrano 2 armaty i bez przerwy są ścigani.

Ze strony wojska jest 4ch rannych.

Z tego samego, jak się zdaje, urzędowego źródła, bo z **Warszawy** z 27. z. m. przyniosła *Gazeta wiedeńska* następujący telegram: „Banda powstańców w sile 1000 ludzi atakowana była 24. b. m. pod Brzezinem, na zachód od warszawsko-wiedeńskiej kolei żelaznej. Powstańcy zostali zupełnie pobici ze stratą 200 poległych, 20 ranionych i 85 jeńców. Dwa działa, moździerz i mnóstwo broni dostało się w ręce wojska. — Telegram ze Lwowa z 24. z. m. utrzymywał, że powstańcy pod dowództwem Bogdanowicza i Neczaja odparli atak wojska pod Dubienką w gubernii Kaliskiej i zdobyli dwa działa. Walka ta skończyła się raczej zupełną klęską powstańców, i Bogdanowicz został zabity a Neczaj pojmany. — *Jener. Kor.* jednakże, przytaczając ten telegram, powiada, że doniesienia te potrzebują jeszcze bardzo dalszego potwierdzenia.

Dalej mamy jeszcze również z **Warszawy** z 28. z. m. następującą depezę telegraficzną: „Banda Langiewicza została znowu rozprószona; Langiewicz jest raniony. Bandę Bogdanowicza rozbiły wojska, a Bogdanowicz został pojmany.“ — Wiadomość ta co do Bogdanowicza sprzeciwia się, jak widzimy, powyższemu telegramowi, podług którego miał Bogdanowicz zostać zabitym. Przy tej sposobności wypada nam konieczne zrobić tu uwagę, że w ogóle nadechodzące z najrozmaitszych źródeł wiadomości o wypadkach powstania są tak zawiłe i sprzeczne, że niemożna w żaden sposób przyjmować na siebie odpowiedzialności za ich wiarygodność, lecz

po prostu zapisujemy je tylko tak, jak nas dochodzą, zostawiając czytelnikowi ich ocenienie. I tak w sobotnim numerze podaliśmy telegram z Warszawy z doniesieniem, że Langiewicz został pobity w okolicy Małogoszczy. Całkiem sprzecznie tymczasem z tym telegramem donosi *Czas*, jak powiada, z pewnych źródeł, że Langiewicz miał 24. z. m. pobić Rosyan pod Małogoszczem, i opisując z rz. zem szczegółowo dalsze ruchy jego, sięgające do 26. lutego, powiada, że tego dnia obozował Langiewicz w okolicy Wodzisławia, ale zamiecha o dalszych ruchach jego.

Gazeta Szlaska z 27. lutego donosi: „Podług wiadomości z Ostrowa ustąpili Rosyanie z Winiar skutkiem utarczki pod Opatawkim. Z Katowic z 26 lutego donoszą tej samej gazecie: Podróżni, którzy przybyli pospieszonym pociągami warszawskim, opowiadają, że Wielopolski już nie żyje. Powstańcy opuścili okolice po tej stronie Częstochowy i zwrócili się ku Wiśle ku granicy austriackiej.

Od granicy rosyjsko polskiej donoszą do *Jener. Kor.*: „Powstańcy w Królestwie Polskiem lękają się posiłków, z wyjątkiem tych, które składają się z redowitych Polaków. Nie chcą mieć nic wspólnego z rewolucjonistami innych krajów. Ci nie mogliby im pomóc, lecz zyczliwa a istotna interwencya dyplomatyczna mocarstw zachodnich i Austrii. *N. Pr. Ztg.* oczerniła powstańców, że pragną przywrócić Polskę w dawnych granicach.“

Z Kalisza zaś piszą do tegoż dziennika. Naczelnik powstańców Mielecki, który dowodzi między Koninem a Kołem jest z Poznaniańskiego i w bitwie pod wsią Modzelowem, o której jak się zdaje nigdzie nie donoszono, tak się odznaczył, że korpus, w którym dowodził małym oddziałem jazdy obwołał go swoim dowódcą. Rosyanie stracili w tej utarczce 40 ludzi, Polacy 30.

Co do rozgłoszonego barbarzyńskiego obchodzenia się Rosyan z pojmanymi powstańcami, zapewnia korespondent rządowej gazety pruskiej *N. Pr. Ztg.* z Mysłowic, że Rosyanie zatrzymują tylko przywódców powstania, jeżeli wpadną w ich ręce, zaś wszystkich odsyłają do przynależnego kraju.

Nakoniec co do powstania na Litwie odsyłamy czytelników do dzisiejszej rubryki Królestwa Polskiego, gdzie podane wiadomości wskazują wyraźnie, że także w kilku guberniach litewskich rozszerzyło się już powstanie.

Sprawa polska była przedmiotem żywych rozpraw w parlamencie *angielskim*. W izbie wyższej żądano wyjaśnienia konwencyi prusko-rosyjskiej, z powodu zaprzeczeń p. Bismarka w pruskiej izbie deputowanych. W izbie niższej wniosek p. Hennessy, podania adresu do Królowy w sprawie polskiej, po przydłuższych rozprawach i po przywóceniu się lorda Palmerstona, cofnięty został. W jutrzejszym numerze podamy bliższe szczegóły rozpraw tych dotyczące.

Wiadomo już, iż gabinet *hiszpański* podał się do dymisyi. Telegram z Madrytu z dnia 27. lutego donosi, iż nie zdaje się, ażeby marszałek Narwaez formować miał nowy gabinet; opinia publiczna jest mu przeciwną. Panowie Mons, Mayan i Concha powołani zostali do Królowy; dotąd jednak nie jeszcze nie postanowiono.

W parlamencie *turyńskim* oświadczył Lafarina, iż chociaż w Ionie większości izby deputowanych jest odmiennosc zdań co do kwestyj podrzędnych, to jednak w kwestyach głównych zupełna panuje zgoda. Mowca i jego przyjaciele głosować będą za pożyczką. Minister spraw wewnętrznych zapowiedział złożenie kilku projektów do praw. Zwraca uwagę na konieczność i zadość uczynienie interesom kraju, jeżeli się życzeniom jego jeszcze zadosyć stać nie może. Oświadczył w końcu, że Turyn zostać musi stolicą Włoch, dopóki Rzym nią być nie może.

Skład nowego ministerium w **Atenach** jest następujący: Valbis został prezydentem bez teki, Smolentz ministrem wojny, Aygerinos spraw wewnętrznych, Demetryusz Maurokordato spraw zagranicznych, Charalamby finansów, Dosios (ojciec) wyznań i oświecenia, Bondoris marynarki, Papazaphiropulos sprawiedliwości.

Najświeższa poczta.

Warszawa, 28. lutego. Szczątki bandy powstańców pod dowództwem brata znanego Bogdanowicza zostały w okolicy Białej w gubernii lubelskiej zupełnie rozbite. Sam Bogdanowicz i wszystkie rzeczy jego dostały się w ręce wojsk rosyjskich.

Berlin, 28. lutego. Na dzisiejszem posiedzeniu izby deputowanych wniosek Hoverbecka w sprawie konwencyi prusko-rosyjskiej przyjęty został z małą zmianą w redakcyi większością 246 głosów przeciw 57.

Pierwotny wniosek Hoverbecka jest następującej treści: „Izba deputowanych raczy uchwalić oświadczenie: Interes Prus wymaga, ażeby rząd królewski w obec powstania w Królestwie Polskiem ani rosyjskiemu rządowi, ani powstańcom jakiegokolwiek wsparcia lub uwzględnienia nie udzielał, a przeto także żadnej ze stron wojujących nie pozwalał wkraczać na terytoryum pruskie bez poprzedniego rozbrojenia.“

Frankfurt, 28. lutego. Do *Frankfurter Journal* donoszą: Ośnowę konwencyi ułożoną w Petersburgu miano uznać w Berlinie za zbyt ogólną. Potrzeba bliższego wyrażenia szczegółów i wyjaśnienia doprowadziła do dalszych prawdopodobnie jeszcze nie zawartych układów.

Madryt, 28go lutego. Margrabia Duero (Manuel Concha) otrzymał polecenie utworzyć gabinet. Jest mowa o panach: Mon, Meyans i Canovas. O Narwaczie nie ma mowy.

